

Rapport

Grensoverschrijdend gedrag op het werk

**Analyse bij werknemers en zelfstandige ondernemers op basis van de Vlaamse
werkbaarheidsmonitor 2016-2019**

Brussel, oktober 2020

Ria Bourdeaud'hui, Frank Janssens, Stephan Vanderhaeghe

Een onderzoek met financiële ondersteuning van de Vlaamse minister bevoegd voor Werk

De Vlaamse werkbaarheidsmonitor is een initiatief van de Vlaamse sociale partners en werd ontwikkeld door de Stichting Innovatie & Arbeid. Alle publicaties kunnen geraadpleegd worden en werkbaarheidscijfers interactief opgevraagd op www.werkbaarwerk.be

Bij gebruik van gegevens en informatie uit deze publicatie wordt een correcte bronvermelding op prijs gesteld.

Inhoud

Samenvatting	5
Inleiding	7
1 Grensoverschrijdend gedrag op het werk bij werknemers in Vlaanderen.	9
1.1 Hoeveel werknemers in Vlaanderen werden slachtoffer van grensoverschrijdend gedrag?	9
1.2 Risicogroepen voor grensoverschrijdend gedrag bij werknemers	12
1.2.1 Grensoverschrijdend gedrag bij werknemers naar leeftijd, geslacht en scholingsniveau	12
1.2.2 Grensoverschrijdend gedrag bij werknemers naar beroepsgroep en kenmerken van de job	15
1.2.3 Grensoverschrijdend gedrag bij werknemers naar sector	18
2 Grensoverschrijdend gedrag op het werk bij zelfstandige ondernemers in Vlaanderen.	22
2.1 Hoeveel zelfstandige ondernemers in Vlaanderen werden slachtoffer van grensoverschrijdend gedrag?	22
2.2 Risicogroepen voor grensoverschrijdend gedrag bij zelfstandige ondernemers	26
2.2.1 Grensoverschrijdend gedrag bij zelfstandige ondernemers naar leeftijd, geslacht en scholingsniveau	26
2.2.2 Grensoverschrijdend gedrag naar organisatieomvang en werktijd (zelfstandige ondernemers)	28
2.2.3 Grensoverschrijdend gedrag bij zelfstandige ondernemers naar sector	28
Referentielijst	32

Samenvatting

Dit rapport is gebaseerd op de werkbaarheidsmeting 2019 en levert geen informatie over de gevolgen van de Corona-cisis (voor de jobs) in de sector.

Grensoverschrijdend gedrag op het werk bij werknemers (2016-2019)

Ongeveer een kwart (25,8%) van de werknemers in Vlaanderen geeft in 2019 aan dat ze in de afgelopen 12 maanden (minstens eenmalig) het slachtoffer werden van één of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag tijdens het werk. Dat zijn ongeveer 612.000 werknemers per jaar. Intimidatie of bedreiging komt het meest voor (18,6%), gevolgd door pestgedrag (11%), lichamelijk geweld (6,3%) en ongewenst seksueel gedrag (3,8%). In vergelijking met 2016 is het slachtofferpercentage van grensoverschrijdend gedrag met ongeveer een vijfde toegenomen van 21,6% tot 25,8%.

Bijna drie op de tien (28,2%) van de vrouwelijke werknemers geeft in 2019 aan dat ze slachtoffer werden van (één of meerdere vormen van) grensoverschrijdend gedrag tijdens het werk. Bij de mannen ligt dat slachtofferpercentage een vijfde lager (22,7%). Het verschil tussen mannen en vrouwen is het grootst voor ongewenst seksueel gedrag, waarbij 1,2% van de mannen en 5,9% van de vrouwen aangeven dat ze hier persoonlijk mee geconfronteerd werden tijdens het werk.

Naar leeftijd zien we dat meer jongeren dan ouderen slachtoffer werden van lichamelijk geweld en ongewenst seksueel gedrag. Voor pestgedrag is het beeld omgekeerd.

Van alle zorgmedewerkers werden meer dan vier op de tien (45,6%) het slachtoffer van één of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag op het werk. Bij de onderwijskrachten was dat ongeveer een derde (32,4%) en bij de andere werknemers iets meer dan twee op de tien. Vooral voor de confrontatie met lichamelijk geweld en seksueel ongewenst gedrag is er een groot verschil tussen werknemers met een zorgfunctie en andere werknemers.

De prevalentie van grensoverschrijdend gedrag op het werk verschilt sterk van sector tot sector. Vooral in sectoren waar het interpersoonlijk contact een belangrijk deel uitmaakt van het werk, worden zeer hoge slachtofferpercentages gerapporteerd. In de sector 'jeugdbijstand, gehandicaptenzorg, welzijnswerk', woonzorgcentra, ziekenhuizen en politie/defensie rapporteert bijvoorbeeld meer dan vier op de tienslachtoffer geweest te zijn van grensoverschrijdend gedrag (tegenover een sectorgemiddelde van 25,8%).

Grensoverschrijdend gedrag op het werk bij zelfstandige ondernemers (2016-2019)

Bijna een vijfde (18%) van de zelfstandige ondernemers in Vlaanderen geeft in 2019 aan dat ze in de afgelopen 12 maanden het slachtoffer werden van één of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag tijdens het werk. Dat zijn ongeveer 66.700 zelfstandige ondernemers per jaar. Intimidatie of bedreiging komt het meest voor (15,2%), gevolgd door pestgedrag (4,7%), ongewenst seksueel gedrag (3,1%) en lichamelijk geweld (2,7%). De slachtofferpercentages wijken niet significant af van deze die in 2016 opgetekend werden.

Iets meer dan één op de vijf (22,4%) van de vrouwelijke zelfstandige ondernemers werd slachtoffer van grensoverschrijdend gedrag tijdens het werk. Bij de mannelijke zelfstandige ondernemers was dat veel minder (15,6%). Het verschil is het grootst voor ongewenst seksueel gedrag waarvan 0,8% van de mannen en 7,4% van de vrouwen het slachtoffer werd.

Naar leeftijd zien we dat (verhoudingsgewijs) meer jongeren dan ouderen geconfronteerd werden met lichamelijk geweld en ongewenst seksueel gedrag. Voor pestgedrag en intimidatie/bedreiging zijn de verschillen beperkt.

Een kwart van de zelfstandige ondernemers in het vrije beroep rapporteert (één of meerdere) vormen van grensoverschrijdend gedrag. Dat is 40% meer dan gemiddeld (18%). Meer dan andere zelfstandige ondernemers worden zelfstandige ondernemers in het vrije beroep geconfronteerd met lichamelijk geweld, ongewenst seksueel gedrag en intimidatie. Het laagste slachtofferpercentage wordt opgetekend bij de intellectuele diensten (12,2%).

Inleiding

Dit rapport over grensoverschrijdend gedrag op het werk bestaat uit twee delen. Het eerste deel behandelt de problematiek bij werknemers op de Vlaamse arbeidsmarkt en het tweede deel bij zelfstandige ondernemers in Vlaanderen.

Beide delen zijn gelijkaardig opgebouwd. In een eerste onderdeel gaan we na hoeveel werknemers/zelfstandige ondernemers in 2019 rapporteren dat ze het slachtoffer werden van grensoverschrijdend gedrag tijdens het werk. Het kan gaan om lichamelijk geweld, ongewenst seksueel gedrag, pestgedrag of intimidatie/bedreiging tijdens het werk. We kijken ook welke verschillen er zijn met de situatie in 2016. In een tweede onderdeel gaan we na welke verschillen er zijn in de blootstelling aan grensoverschrijdend gedrag tijdens het werk naar een aantal persoonskenmerken (geslacht, leeftijd, opleidingsniveau), kenmerken van het werk en de sector.

Methodologische noot

De Vlaamse werkbaarheidsmonitor is een meetsysteem dat door de Stichting Innovatie & Arbeid ontwikkeld werd. Deze monitor brengt de ontwikkelingen in de kwaliteit van de arbeid of werkbaarheid in kaart. Het systeem is gebaseerd op grootschalige, driejaarlijkse (cross-sectionele) surveys bij werknemers en zelfstandige ondernemers op de Vlaamse arbeidsmarkt. De methodologie van de werkbaarheidsmonitor is uitvoerig beschreven in een methodologische nota (Bourdeaud'hui, Janssens, & Vanderhaeghe, 2019b). In dit rapport wordt voor de analyses gebruik gemaakt van de databestanden van 2016 en 2019. In 2016 werden 30.000 werknemers en 10.000 zelfstandige ondernemers aangeschreven en dat gaf een bruikbare respons van respectievelijk 11.181 en 2615 eenheden. In 2019 werd de steekproef verhoogd naar 40.000 werknemers en 12.000 zelfstandige ondernemers en konden respectievelijk 13.160 en 2.882 bruikbare antwoorden verwerkt worden.

Werkbaarheid (gemeten in termen van werkstress, motivatie, leerkansen en werk-privébalans) vormt de kern van de monitor maar er wordt ook gepeild naar andere kenmerken van de arbeidssituatie, zoals de taakeisen, de regelmogelijkheden, de fysieke belasting en de confrontatie met grensoverschrijdend gedrag.

Dit rapport zoomt in op de problematiek van **grensoverschrijdend gedrag op het werk bij werknemers en zelfstandige ondernemers**.

In de werkbaarheidsenquête (van 2016 en 2019) wordt hierover (zowel aan werknemers als zelfstandige ondernemers) de volgende vraag gesteld:

17. Hoe dikwijls was u in de afgelopen 12 maanden op het werk slachtoffer van ...?

Kruis telkens één vakje aan

	<i>altijd</i>	<i>vaak</i>	<i>soms</i>	<i>nooit</i>
lichamelijk geweld?	☐	☐	☐	☐
ongewenst seksueel gedrag?	☐	☐	☐	☐
pesten?	☐	☐	☐	☐
intimidatie of bedreiging?	☐	☐	☐	☐

We spreken in dit rapport over grensoverschrijdend gedrag als de respondent aangeeft dat hij of zij in de afgelopen 12 maanden een enkele keer of meer (dus: soms, vaak of altijd) het slachtoffer werd van één of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag die in de keuzelijst opgesomd zijn (lichamelijk geweld, ongewenst seksueel gedrag, pestgedrag, intimidatie/bedreiging). Een beperking bij deze vraagstelling is dat we geen onderscheid kunnen maken tussen 'interne' en 'externe' vormen van ongewenst gedrag. In het eerste geval gaat het om grensoverschrijdend gedrag door een medewerker uit het bedrijf of de organisatie (bijvoorbeeld een collega of vennoot), in het tweede geval gaat het om grensoverschrijdend gedrag door 'externen' zoals bijvoorbeeld klanten, leerlingen of patiënten.

Verschuivingen tussen de meetpunten 2016-2019 en verschillen tussen deelgroepen (bijvoorbeeld het verschil tussen het aandeel mannen en vrouwen dat gepest werd op het werk) die in het rapport als significant/niet significant aangeduid worden zijn gebaseerd op een verschiltoets (chi-kwadraat) waarbij een overschrijdingskans (p waarde) van 5% gehanteerd wordt.

1 Grensoverschrijdend gedrag op het werk bij werknemers in Vlaanderen.

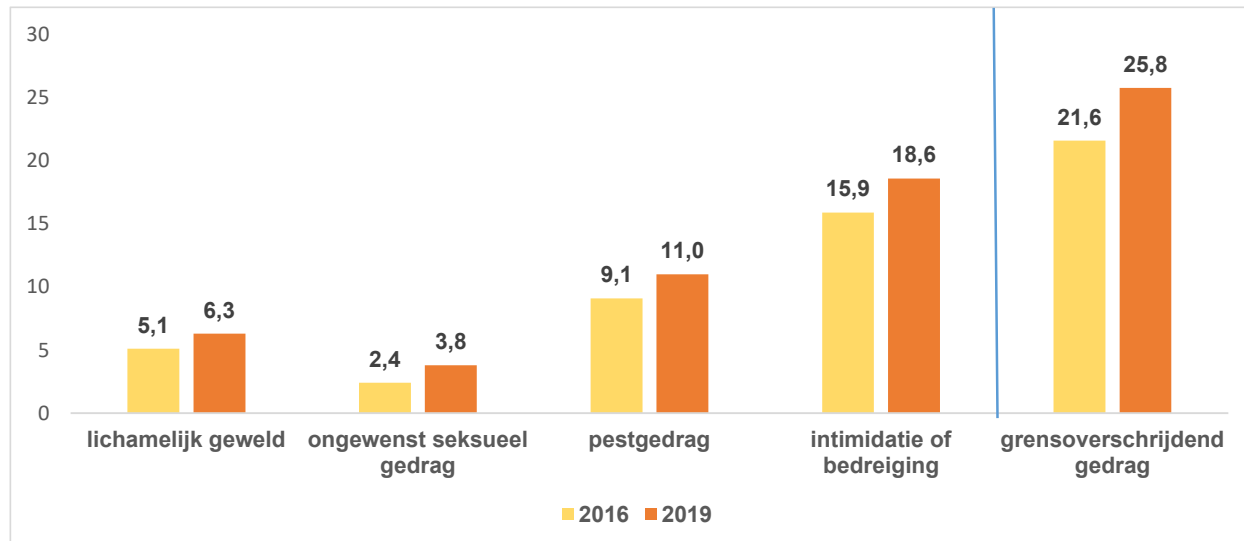
In dit eerste deel gaan we na hoeveel werknemers in Vlaanderen het slachtoffer werden van grensoverschrijdend gedrag (lichamelijk geweld, ongewenst seksueel gedrag, pestgedrag, intimidatie/bedreiging) en kijken we welke verschillen er zijn in de blootstelling aan grensoverschrijdend gedrag tijdens het werk naar een aantal persoonskenmerken (geslacht, leeftijd, opleidingsniveau), de beroepsgroep, een aantal kenmerken van het werk en de sector.

1.1 Hoeveel werknemers in Vlaanderen werden slachtoffer van grensoverschrijdend gedrag?

In dit eerste onderdeel gaan we na hoeveel werknemers in Vlaanderen het slachtoffer werden van een of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag tijdens het werk. We vergelijken de situatie van 2016 met deze van 2019.

Ongeveer een kwart (25,8%) van de werknemers in Vlaanderen geeft in 2019 aan dat ze in de afgelopen 12 maanden (minstens eenmalig) het slachtoffer werden van één of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag tijdens het werk (figuur 1). Dat zijn ongeveer 612.000 werknemers per jaar. Intimidatie of bedreiging komt het meest voor (18,6% of ongeveer 442.000 werknemers), gevolgd door pestgedrag (11% of ongeveer 261.000), lichamelijk geweld (6,3% of ongeveer 149.000) en ongewenst seksueel gedrag (3,8% of ongeveer 91.000).

Figuur 1: % van werknemers die slachtoffer werden van grensoverschrijdend gedrag, 2016-2019

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor werknemers 2016-2019

In vergelijking met 2016 noteren we voor elke vorm van grensoverschrijdend gedrag een significante toename van het slachtofferpercentage. Procentueel is de stijging het grootst (bijna 60%) voor ongewenst seksueel gedrag waarbij het aandeel slachtoffers toenam van 2,4% tot 3,8%. Voor intimidatie/bedreiging, pestgedrag en lichamelijk geweld bedragen de stijgingspercentages respectievelijk 17%, 21% en 24%. Het aandeel dat slachtoffer werd van één of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag nam met ongeveer een vijfde toe van 21,6% tot 25,8%.

Van de werknemers die slachtoffer werden van pestgedrag of intimidatie/bedreiging rapporteert in 2019 ongeveer één op de vijf dat dit op regelmatige basis gebeurde (zie tabel 1). Bij de slachtoffers van lichamelijk geweld en ongewenst seksueel gedrag gaat het om respectievelijk 15% en 6% van de werknemers die aangeven dat het om regelmatige incidenten ging.

Tabel 1: percentage en raming van het aantal werknemers die sporadisch of regelmatig slachtoffer werden van grensoverschrijdend gedrag tijdens het werk, 2019

slachtofferfrequentie	lichamelijk geweld		ongewenst seksueel gedrag		pestgedrag		intimidatie of bedreiging	
	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal
sporadisch (soms)	5,4	129000	3,6	86000	9,0	215000	15,7	373000
regelmatig (vaak, altijd)	0,8	20000	0,2	5000	1,9	46000	2,9	69000

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor werknemers 2019

In tabel 2 en figuur 2 kunnen we aflezen hoeveel werknemers tijdens het jaar slachtoffer werden van één of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag tijdens het werk. 14,8% rapporteert slachtoffer geweest te zijn van één vorm van grensoverschrijdend gedrag, hetzij lichamelijk geweld, hetzij ongewenst seksueel gedrag, hetzij pestgedrag of intimidatie/bedreiging. 8,5% rapporteert een combinatie van twee vormen van grensoverschrijdend gedrag, 2,1% een combinatie van drie vormen van grensoverschrijdend gedrag en 0,4% geeft aan slachtoffer geweest te zijn van alle vier genoemde vormen van grensoverschrijdend gedrag. Van alle werknemers die geconfronteerd werden met grensoverschrijdend gedrag, geeft 43% aan dat ze te maken hadden met meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag. Intimidatie/bedreiging wordt bijvoorbeeld vaak samen gerapporteerd met pestgedrag, lichamelijk geweld en/of ongewenst seksueel gedrag. Van alle slachtoffers van lichamelijk geweld, pestgedrag of ongewenst seksueel gedrag geeft ongeveer zes op de tien aan ook geïntimideerd of bedreigd geweest te zijn.

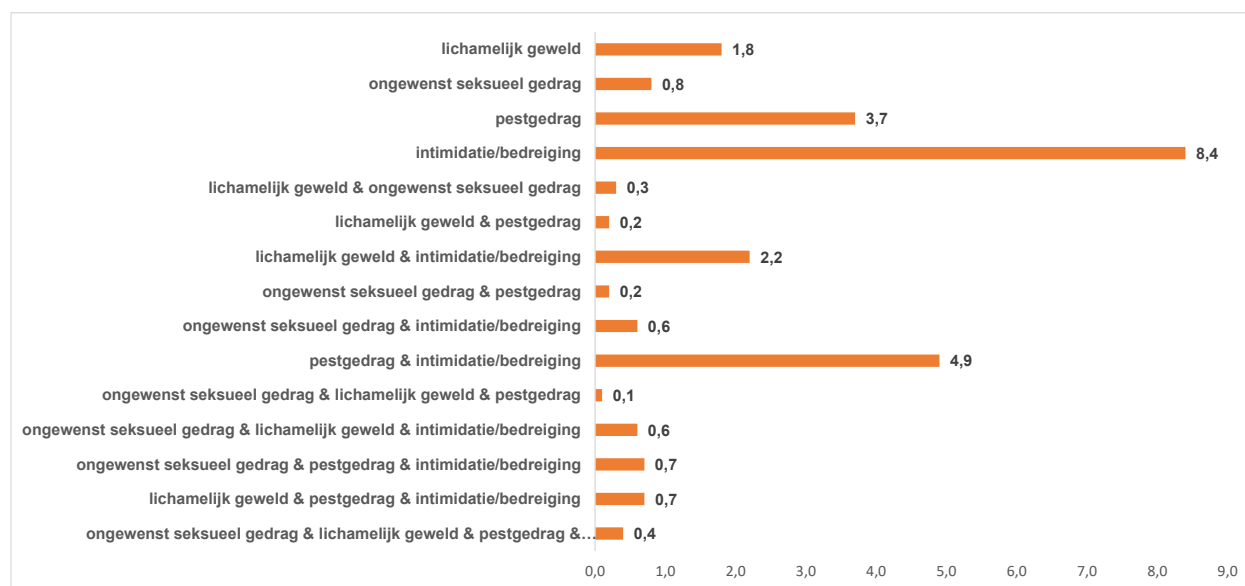
Een belangrijke kanttekening is dat we niet kunnen weten in welke mate de werknemers die aangeven dat ze het slachtoffer werden van meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag, het effectief over verschillende incidenten hebben. Het zou bijvoorbeeld kunnen dat mensen die rapporteren dat zij het slachtoffer werden van lichamelijk geweld voor hetzelfde incident ook aangeven dat ze gepest of geïntimideerd werden. Zo is het ook best mogelijk dat ongewenst seksueel gedrag gepaard gaat met lichamelijk geweld en door de respondent (terecht) dubbel gerapporteerd wordt.

Tabel 2: slachtoffers van één of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag, % werknemers, 2019

	N	%	% totaal
geen slachtoffer van grensoverschrijdend gedrag	9611		74,2
lichamelijk geweld	231	12,1	1,8
ongewenst seksueel gedrag	110	5,7	0,8
pestgedrag	483	25,2	3,7
intimidatie/bedreiging	1092	57,0	8,4
subtotaal	1916	100	14,8
lichamelijk geweld & ongewenst seksueel gedrag	41	3,7	0,3
lichamelijk geweld & pestgedrag	30	2,7	0,2
lichamelijk geweld & intimidatie/bedreiging	280	25,5	2,2
ongewenst seksueel gedrag & pestgedrag	26	2,4	0,2
ongewenst seksueel gedrag & intimidatie/bedreiging	84	7,6	0,6
pestgedrag & intimidatie/bedreiging	639	58,1	4,9
subtotaal	1100	100	8,5
ongewenst seksueel gedrag & lichamenlijk geweld & pestgedrag	10	3,7	0,1
ongewenst seksueel gedrag & lichamenlijk geweld & intimidatie/bedreiging	81	30,1	0,6
ongewenst seksueel gedrag & pestgedrag & intimidatie/bedreiging	89	33,1	0,7
lichamelijk geweld & pestgedrag & intimidatie/bedreiging	89	33,1	0,7
subtotaal	269	100	2,1
ongewenst seksueel gedrag & lichamenlijk geweld & pestgedrag & intimidatie/bedreiging	53		0,4
algemeen totaal	12949		100

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor werknemers, 2019

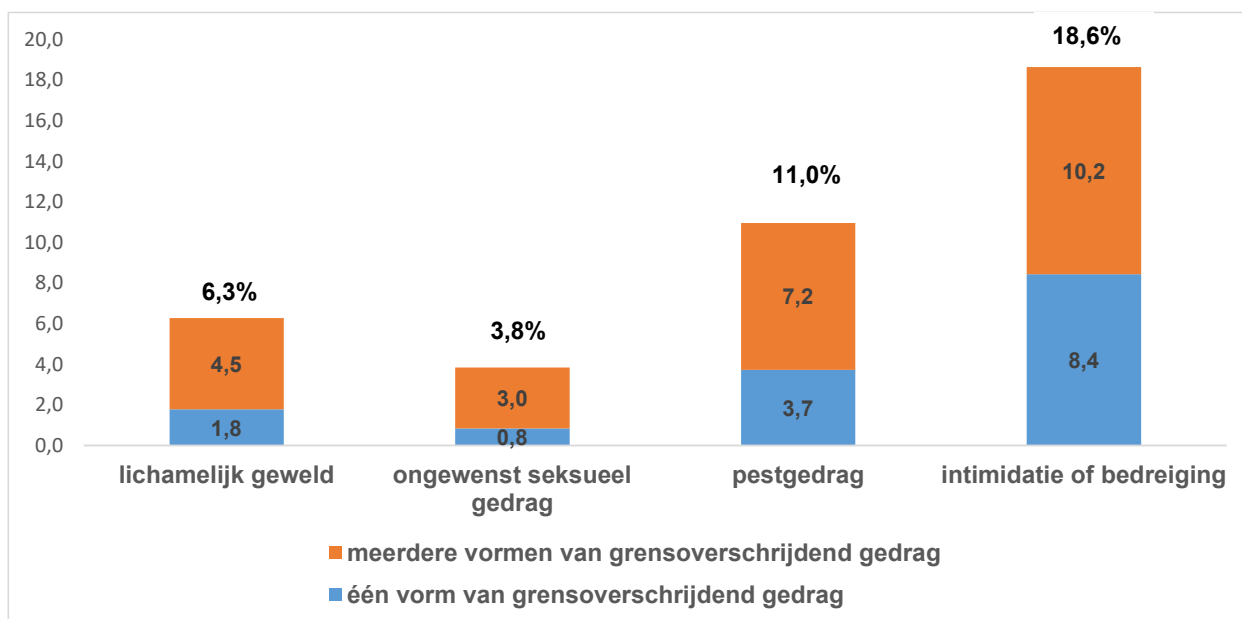
Figuur 2: slachtoffers van één of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag, % werknemers, 2019

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor werknemers, 2019

Figuur 3 laat zien dat van alle werknemers die geconfronteerd werden met één of andere vorm van grensoverschrijdend gedrag, de meerderheid ook aangeeft dat ze met twee of meer vormen van grensoverschrijdend gedrag te maken hadden. Bij de werknemers die geconfronteerd werden met lichamenlijk geweld is dat 72%, bij de slachtoffers van ongewenst seksueel gedrag gaat het om 78%, bij de slachtoffers van pestgedrag om 66% en bij werknemers die bedreigd/geïntimideerd werden om 55%.

Figuur 3: confrontatie met één of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag, % werknemers, 2019

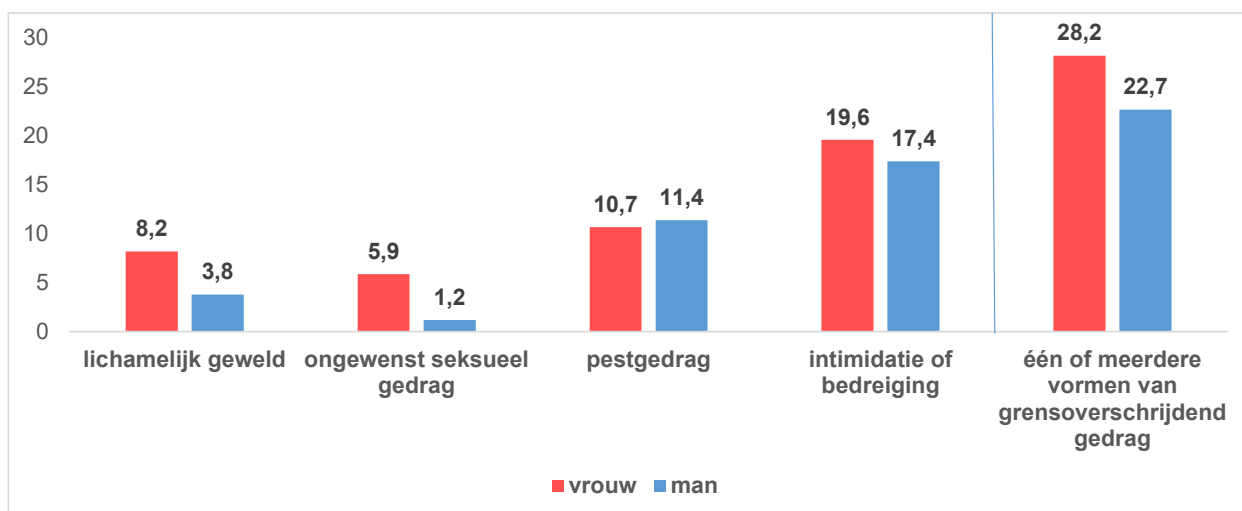
Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor werknemers, 2019

1.2 Risicogroepen voor grensoverschrijdend gedrag bij werknemers

In het tweede onderdeel kijken we welke verschillen er bij werknemers zijn in de blootstelling aan grensoverschrijdend gedrag tijdens het werk naar een aantal persoonskenmerken (geslacht, leeftijd, opleidingsniveau), kenmerken van het werk en de sector.

1.2.1 Grensoverschrijdend gedrag bij werknemers naar leeftijd, geslacht en scholingsniveau

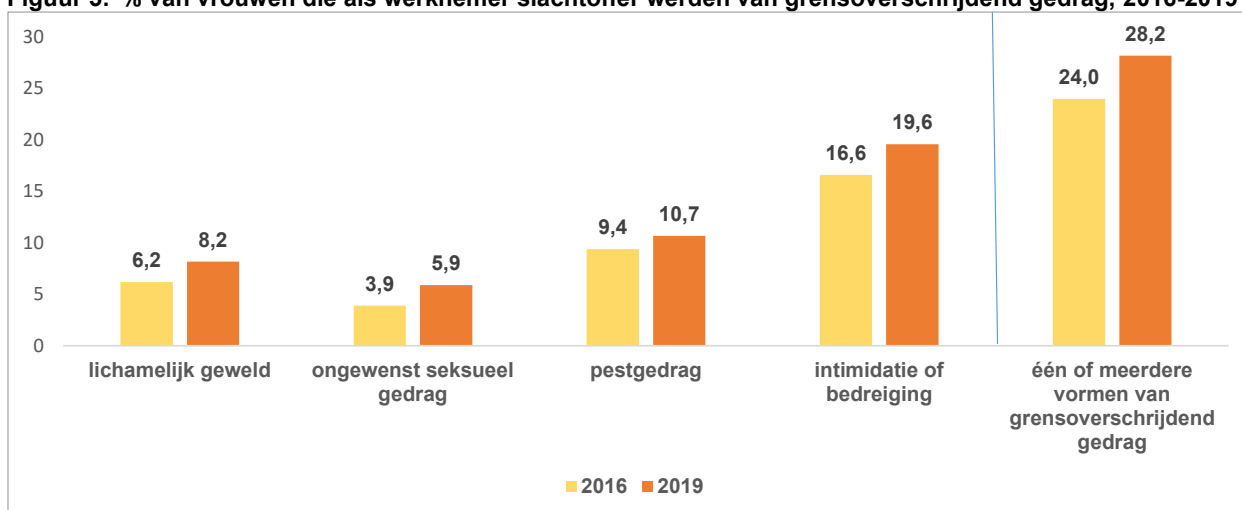
Bijna drie op de tien (28,2%) van de vrouwelijke werknemers geeft in 2019 aan dat ze slachtoffer werden van (één of meerdere vormen van) grensoverschrijdend gedrag tijdens het werk. Bij de mannen ligt dat slachtofferpercentage een vijfde lager (22,7%). Het verschil tussen mannen en vrouwen is het grootst voor ongewenst seksueel gedrag, waarbij 1,2% van de mannen en 5,9% van de vrouwen aangeven dat ze hier persoonlijke mee geconfronteerd werden tijdens het werk. Verhoudingsgewijs werden ook meer vrouwen dan mannen het slachtoffer van intimidatie/bedreiging (19,6% versus 17,4%) en lichamelijk geweld (8,2% versus 3,8%). Voor pestgedrag is het verschil tussen mannen en vrouwen statistisch niet significant. Zowel bij mannen als vrouwen zien we dat iets meer dan één op de tien aangeeft dat ze op het werk (sporadisch of regelmatig) gepest werden.

Figuur 4: % van mannen en vrouwen die als werknemer slachtoffer werden van grensoverschrijdend gedrag, 2019

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor werknemers, 2019

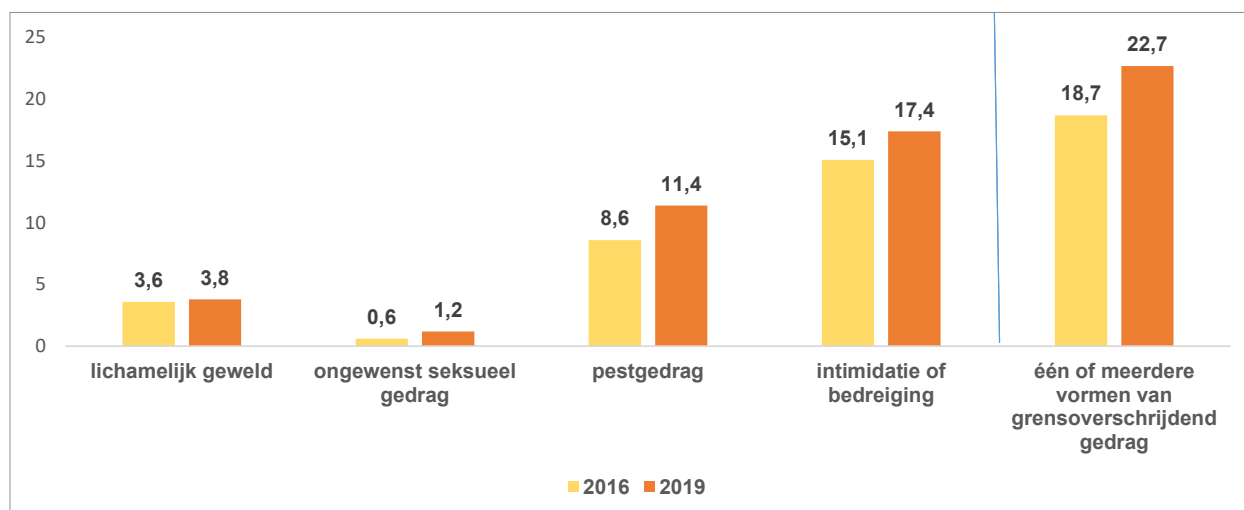
In 2019 worden, zowel bij mannen als vrouwen, hogere slachtofferpercentages genoteerd dan in 2016 (figuur 5 en 6). Bij de vrouwelijke werknemers nam het percentage dat slachtoffer werd van één of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag met 4,5 procentpunt toe van 24% tot 28,5%. Bij de mannelijke werknemers gaat het om een toename van 4 procentpunt van 18,7% tot 22,7. Bij vrouwelijke werknemers is het verschil het sterkst voor ongewenst seksueel gedrag waarbij het slachtofferpercentage in 2019 (5,9%) anderhalve keer hoger ligt dan in 2016 (3,9%). Dat is ook zo bij de mannelijke werknemers waarbij we een verdubbeling zien van het aandeel slachtoffers van ongewenst seksueel gedrag (van 0,6% tot 1,2%).

Zowel bij mannen als vrouwen is er ook een significante toename van het aandeel dat slachtoffer werd van pestgedrag en intimidatie/bedreiging. Bij vrouwelijke werknemers zien we bovendien ook een significante toename (een derde meer) van het aandeel dat slachtoffer werd van lichamelijk geweld.

Figuur 5: % van vrouwen die als werknemer slachtoffer werden van grensoverschrijdend gedrag, 2016-2019

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor werknemers, 2016-2019

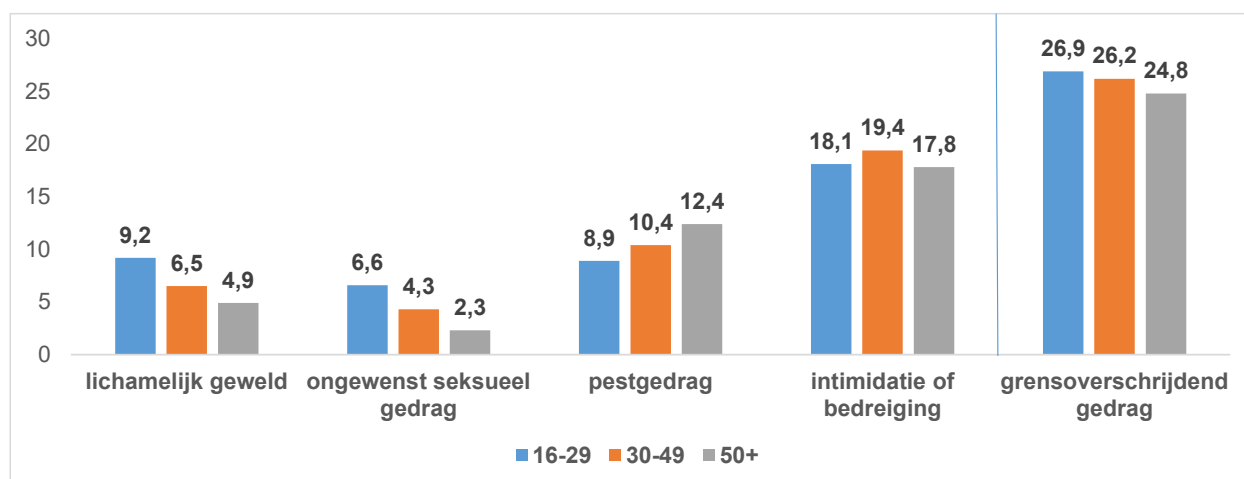
Figuur 6: % van mannen die als werknemer slachtoffer werden van grensoverschrijdend gedrag, 2016-2019

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor werknemers, 2016-2019

Naar leeftijd (zie figuur 7) is er (in 2019) geen significant tussen de leeftijdsgroepen -30, 30-49 en 50+ voor de blootstelling aan intimidatie/bedreiging. Voor ongewenst seksueel gedrag, lichamelijk geweld en pestgedrag is dat wel het geval. Voor lichamelijk geweld en ongewenst seksueel gedrag noteren we hogere slachtofferpercentages bij jongeren dan bij ouderen. Bijna één op de tien van de jongere werknemers (-30 jaar) werd geconfronteerd met lichamelijk geweld. Bij de 30ers en 40ers was dat 6,5% en bij de 50+ers 4,9%. Voor ongewenst seksueel gedrag zijn de verschillen nog groter, daar gaat het om respectievelijk 6,6%, 4,3% en 2,3%. Voor pestgedrag is het beeld omgekeerd, meer ouderen dan jongeren werden op het werk gepest. Het gaat om 12,4% bij 50+ers, 10,4% bij 30/40ers en 8,9% bij -30ers.

Figuur 7: grensoverschrijdend gedrag naar leeftijd, % werknemers, 2019

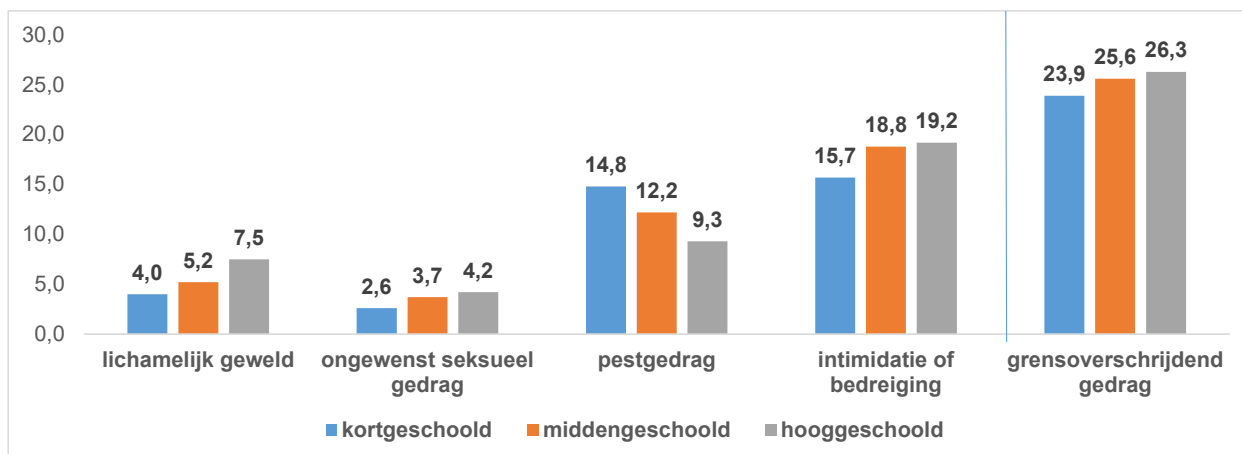

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor werknemers, 2019

Naar opleidingsniveau zien we (figuur 8) dat (verhoudingsgewijs) meer hooggeschoolden dan kort- of midden geschoolden geconfronteerd werden met lichamelijk geweld. Het gaat om 7,5% versus 5,2% bij midden geschoolden en 4% bij kortgeschoolden. Voor ongewenst seksueel gedrag is er geen significant verschil tussen midden- en hooggeschoolden maar voor beide groepen liggen de prevalentiecijfers hoger dan voor de kortgeschoolden. Het aandeel dat

geconfronteerd werd met pestgedrag op het werk ligt significant hoger bij kortgeschoolden (14,8%) dan bij midden geschoolden (12,2%) en hooggeschoolden (9,3%). Van de hoog- en midden geschoolden geeft 19% aan dat ze op het werk geconfronteerd werden met intimidatie of bedreiging. Dat is ongeveer een vijfde meer dan bij kortgeschoolden (15,7%).

Figuur 8: grensoverschrijdend gedrag naar opleidingsniveau, % werknemers, 2019

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor werknemers, 2019

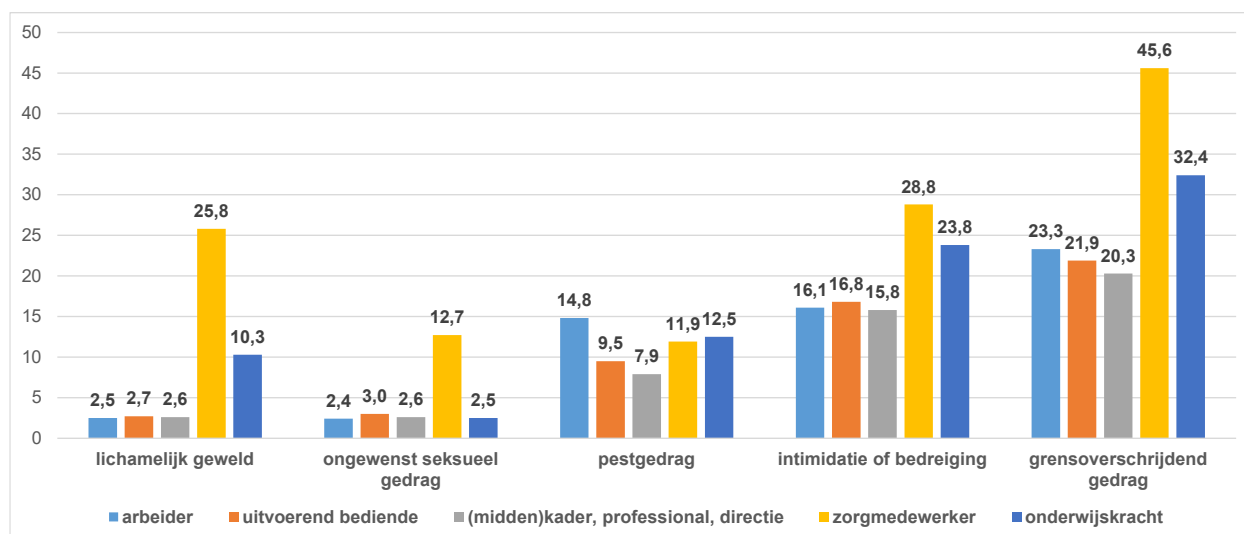
1.2.2 Grensoverschrijdend gedrag bij werknemers naar beroepsgroep en kenmerken van de job

Van alle zorgmedewerkers werden meer dan vier op de tien (45,6%) het slachtoffer van één of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag op het werk. Bij de onderwijskrachten was dat ongeveer een derde (32,4%) en bij de andere werknemers iets meer dan twee op de tien. Vooral voor de confrontatie met lichamelijk geweld en seksueel ongewenst gedrag is er een groot verschil tussen werknemers met een zorgfunctie en andere werknemers. Bij de zorgmedewerkers werd 25,8% slachtoffer van lichamelijk geweld op het werk, bij de leerkrachten was dat 10,3% en bij de andere werknemers minder dan 3%. 12,7% van de zorgmedewerkers rapporteert slachtoffer geweest te zijn van ongewenst seksueel gedrag, bij de andere beroepsgroepen schommelt dit rond 2,5%.

Arbeiders worden meer dan anderen met pestgedrag op het werk geconfronteerd. 14,8% van de arbeiders rapporteert slachtoffer van pestgedrag geweest te zijn. Bij zorgmedewerkers en onderwijskrachten gaat het om respectievelijk 11,9% en 12,5%, bij uitvoerend bedienden om 9,5% en bij (midden)kader en directie om 7,9%.

Het aandeel dat slachtoffer werd van intimidatie of bedreiging ligt het hoogst bij de zorgmedewerkers (28,8%), gevolgd door onderwijskrachten (23,8%). Bij arbeiders, uitvoerend bedienden en (midden)kader/professionals en directie gaat het om ca. 16%.

Figuur 9: grensoverschrijdend gedrag naar beroepsgroep, % werknemers, 2019

Bij werknemers die deeltijds werken is er een iets grotere groep (7,4%) die slachtoffer werd van lichamelijk geweld dan bij de voltijders (5,8%). Ook het aandeel dat slachtoffer werd van ongewenst seksueel gedrag ligt hoger bij deeltijders (4,5% versus 3,5%). Voor de andere vormen van grensoverschrijdend gedrag zijn de verschillen tussen beide groepen niet significant.

Bijna dubbel zoveel werknemers met een tijdelijk contract geven – in vergelijking met hun collega's met een vast contract - aan dat ze met lichamelijk geweld geconfronteerd werden (11% versus 6%).

Bij niet-leidinggevendenden is er een (significant) groter aandeel dat slachtoffer werd van lichamelijk geweld (6,8% versus 4,6%), van ongewenst seksueel gedrag (4,1% versus 3,1%) en pestgedrag (11,3% versus 10,1%).

Van de werknemers die frequent overuren presteren werd drie op de tien het slachtoffer van één of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag. Voor elke vorm van grensoverschrijdend gedrag is er een hoger percentage slachtoffers bij werknemers die frequent overwerken dan bij werknemers niet of sporadisch overwerken. Hetzelfde beeld zien we bij de vergelijking van werknemers die nachtdiensten presteren en zij die dat niet doen. Van de werknemers die 1 of meer keer per maand 's nachts werken werd 42% het slachtoffer van grensoverschrijdend gedrag. Bij werknemers die geen nachtwerk verrichten was dat 23,3%. Vooral voor de confrontatie met lichamelijk geweld is het verschil zeer groot. Bij werknemers die 's nachts niet werken werd 4,5% het slachtoffer van lichamelijk geweld en bij werknemers die 's nachts werken is dat 17,8%.

Naar organisatieomvang zien we dat grensoverschrijdend gedrag minder voor komt in kleinere (minder dan tien werknemers) dan in grotere ondernemingen. In ondernemingen met minder dan tien werknemers werd ongeveer een vijfde van de werknemers geconfronteerd met grensoverschrijdend gedrag en in de grotere ondernemingen was dat ongeveer een kwart.

Tabel 3: % slachtoffers van één of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag naar kenmerken van de job, werknemers, 2019.

	grensoverschrijdend gedrag	lichamelijk geweld	ongewenst seksueel gedrag	pestgedrag	intimidatie of bedreiging
Arbeidstijd					
voltijds	25,6	5,8	3,5	11,2	18,9
deeltijds	26,2	7,4	4,5	10,5	18,0
Dienstverband					
vast werk	25,5	6,0	3,8	10,9	18,5
tijdelijk werk	30,1	11,0	4,7	11,6	20,1
Hierarchische positie					
leidinggevend	24,6	4,6	3,1	10,0	19,2
niet leidinggevend	26,2	6,8	4,1	11,3	18,5
Overwerk					
frequent overuren	30,7	8,2	4,9	12,0	23,1
nooit/soms overuren	22,1	4,9	3,0	10,2	15,3
Nachtwerk					
nooit	23,3	4,5	3,4	10,3	16,6
1 of meer keer per maand	42,0	17,8	6,4	15,2	32,0
Organisatieomvang					
minder dan 10 werknemers (referentie)	19,2	1,7	3,1	8,7	15,5
10 tot 99 werknemers	25,8	6,6	3,2	10,8	18,0
100 of meer werknemers	26,9	6,7	4,3	11,5	19,6

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor werknemers, 2019

Noot: Cijfers in het vet wijzen op een significant verschil (Pearson chi²; p < 0,05) tussen de twee deelgroepen en voor organisatieomvang tussen de deelgroep en de referentiegroep (minder dan tien werknemers).

1.2.3 Grensoverschrijdend gedrag bij werknemers naar sector

Het aandeel werknemers dat slachtoffer werd van één of meerdere vormen van **grensoverschrijdend gedrag** op het werk, verschilt sterk van sector tot sector. In figuur 10 kunnen we zien dat iets meer dan de helft (52,3%) van de werknemers in de sector 'jeugdbijstand, gehandicaptenzorg, welzijnswerk' geconfronteerd werd met één of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag. Ook in de woonzorgcentra, in de ziekenhuizen en bij politie/defensie worden zeer hoge slachtofferpercentages gerapporteerd (meer dan 40%). Niet toevallig zijn dit allemaal sectoren waar het interpersoonlijk contact een belangrijk onderdeel uitmaakt van de arbeidssituatie van de werknemers.

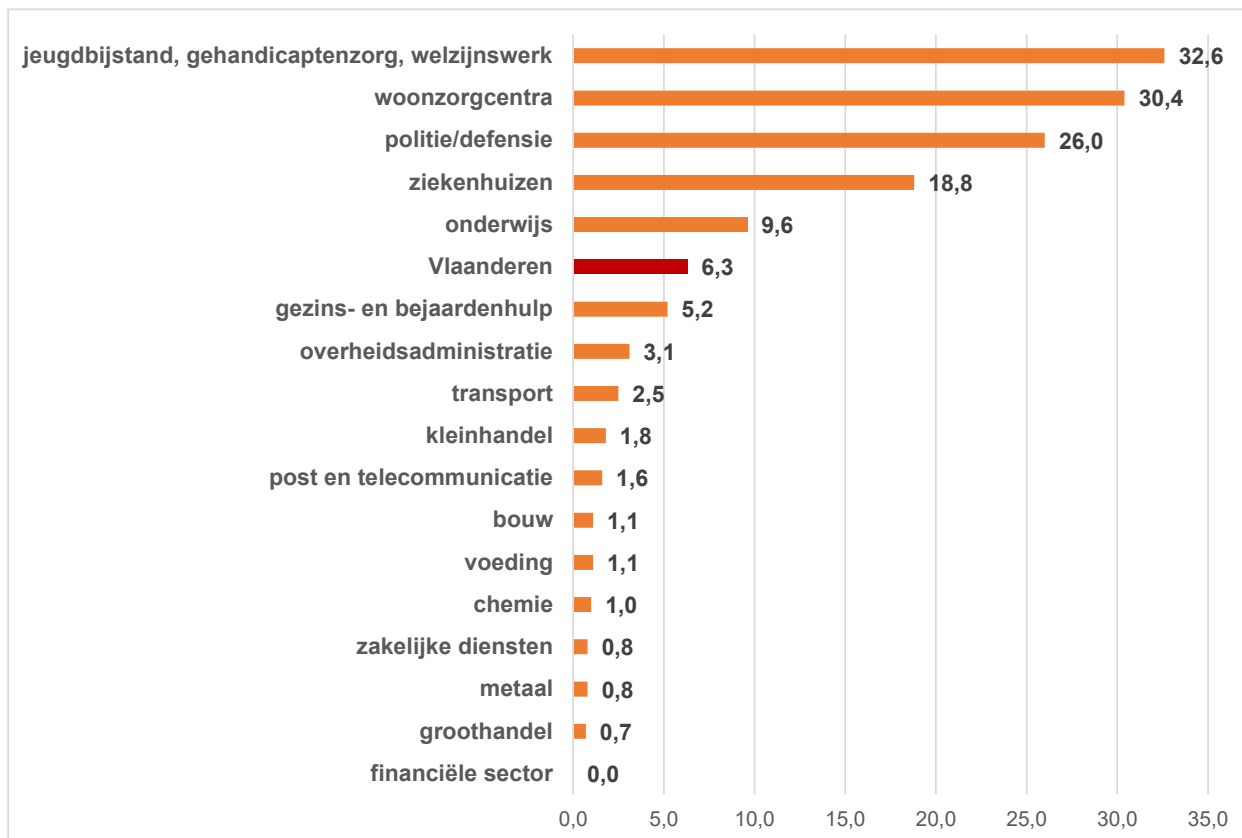
Figuur 10: aandeel slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag naar sector, % werknemers, 2019

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor werknemers, 2019

Het percentage slachtoffers van **lichamelijk geweld** (figuur 11) bedraagt gemiddeld 6,3%. Het cijfer voor de ziekenhuizen ligt bijna driemaal hoger (18,8%), voor 'politie/defensie' ligt het viermaal hoger (26%) en in de woonzorgcentra en de sector 'jeugdbijstand, gehandicaptenzorg, welzijnswerk' gaat het zelfs om (iets meer dan) drie op de tien. Lage cijfers (minder dan 1%) worden opgetekend in de zakelijke diensten, de financiële sector, de metaalsector en groothandel.

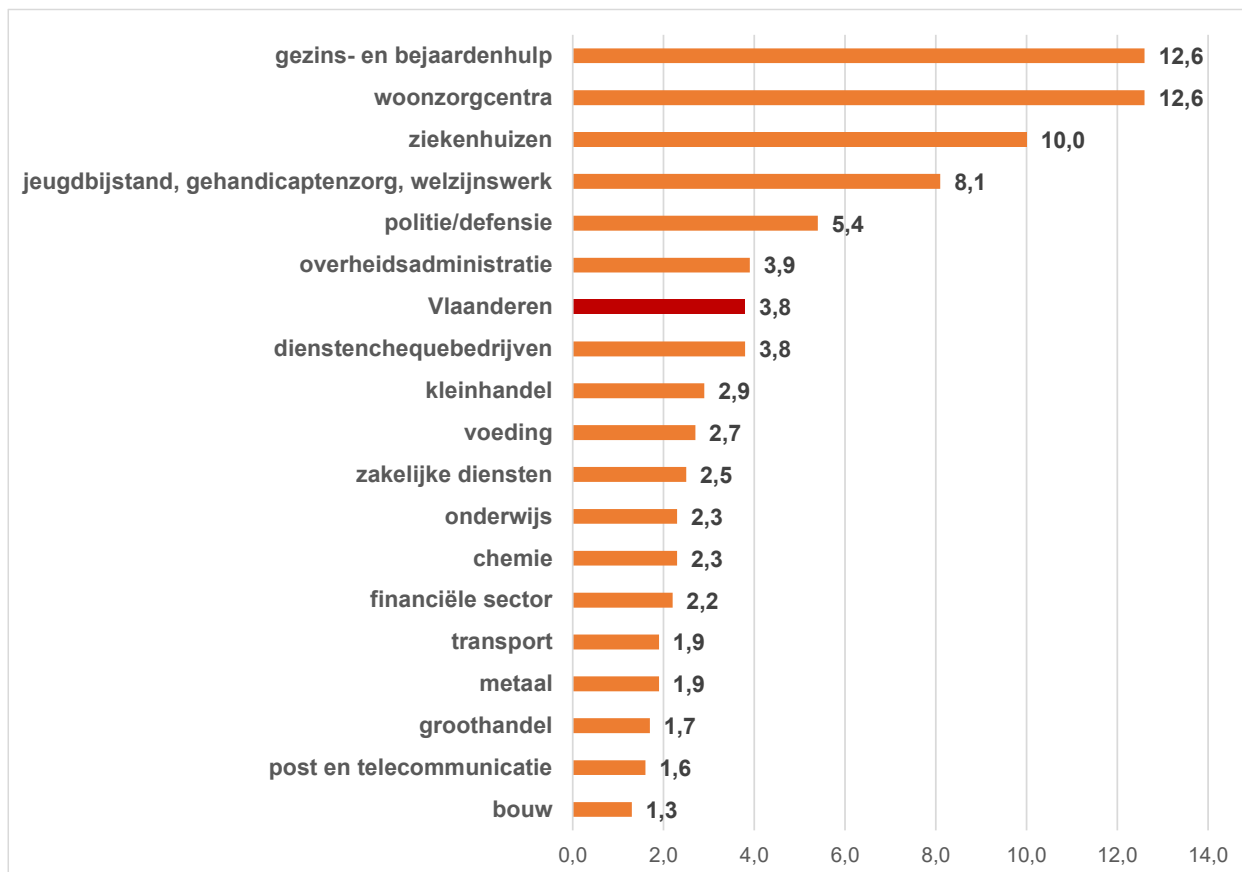
Figuur 11: aandeel slachtoffers van lichamelijk geweld naar sector, % werknemers, 2019

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor werknemers, 2019

In de sector 'gezins- en bejaardenhulp' en de woonzorgcentra werd 12,6% van de personeelsleden het slachtoffer van **ongewenst seksueel gedrag** (figuur 12). Ook in de ziekenhuissector (10%) en 'jeugdbijstand, gehandicaptenzorg, welzijnswerk' (8,1%) ligt het aandeel meer dan dubbel zo hoog als gemiddeld (3,8%). In de sectoren transport, metaal, groothandel, post- en telecom en de bouwsector worden de laagste slachtoffercijfers (minder dan 2%) opgetekend.

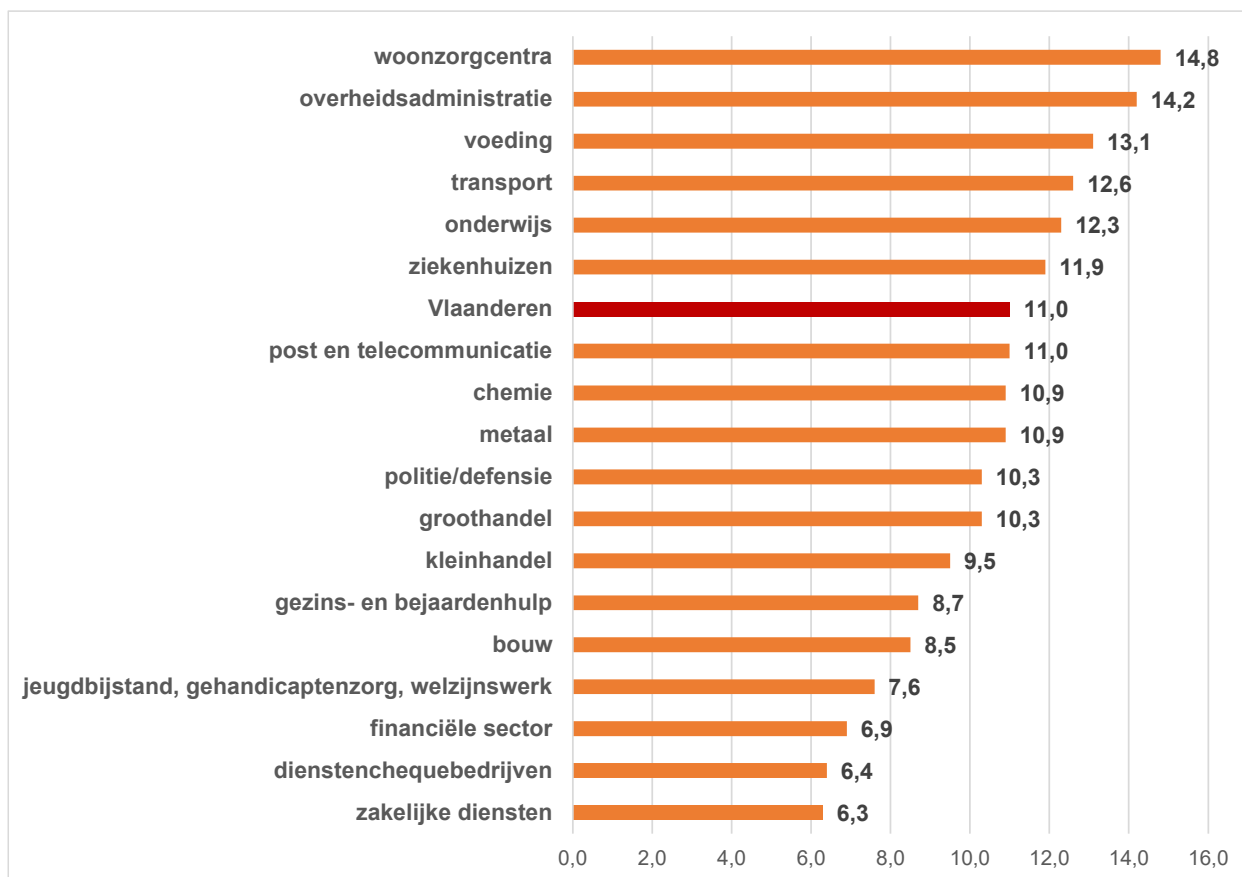
Figuur 12: aandeel slachtoffers van ongewenst seksueel gedrag naar sector, % werknemers, 2019

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor werknemers, 2019

Voor **pestgedrag** (figuur 13) zijn de verschillen tussen de sectoren minder sterk uitgesproken dan voor de andere vormen van grensoverschrijdend gedrag. De hoogste slachtofferpercentages worden gerapporteerd in de woonzorgcentra (14,8%) en de overheidsadministratie (14,2%). De laagste cijfers worden opgetekend in de financiële sector (6,9%) de dienstenchequebedrijven (6,4%) en de zakelijke diensten (6,3%).

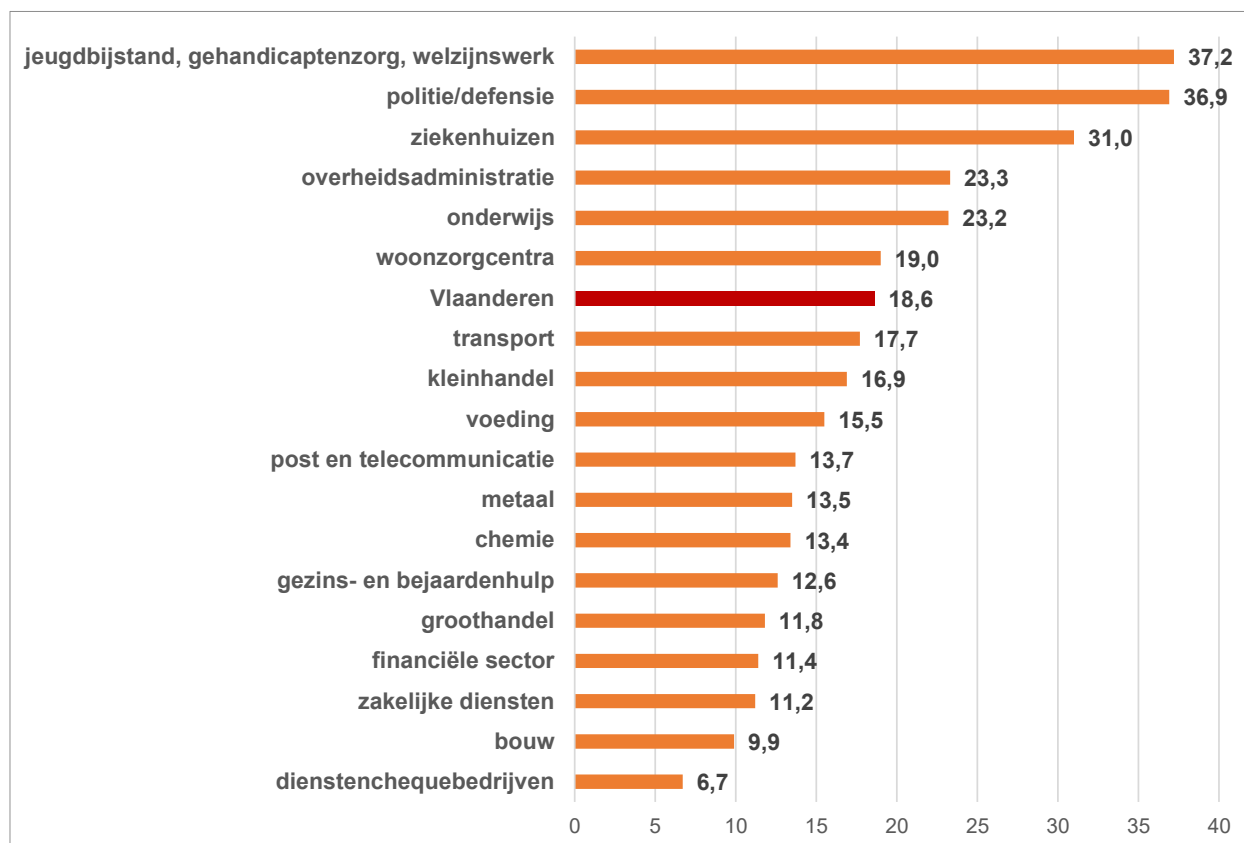
Figuur 13: aandeel slachtoffers van pestgedrag naar sector, %werknemers, 2019

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor werknemers, 2019

Bij 'politie/defensie' en de sector 'jeugdbijstand, gehandicaptenzorg, welzijnswerk' werden meer dan één op de drie het slachtoffer van **intimidatie of bedreiging** op het werk. Ook de ziekenhuizen kennen met 31% een hoog slachtofferpercentage. In de financiële sector, zakelijke diensten, de bouwsector en de dienstenchequebedrijven worden de laagste cijfers opgetekend.

Figuur 14: aandeel slachtoffers van intimidatie/bedreiging naar sector, werknemers, 2019

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor werknemers, 2019

2 Grensoverschrijdend gedrag op het werk bij zelfstandige ondernemers in Vlaanderen.

In dit tweede deel gaan we na hoeveel zelfstandige ondernemers in Vlaanderen het slachtoffer werden van grensoverschrijdend gedrag (lichamelijk geweld, ongewenst seksueel gedrag, pestgedrag, intimidatie/bedreiging) en kijken we welke verschillen er zijn in de blootstelling aan grensoverschrijdend gedrag tijdens het werk naar een aantal persoonskenmerken (geslacht, leeftijd, opleidingsniveau), kenmerken van het werk en de sector.

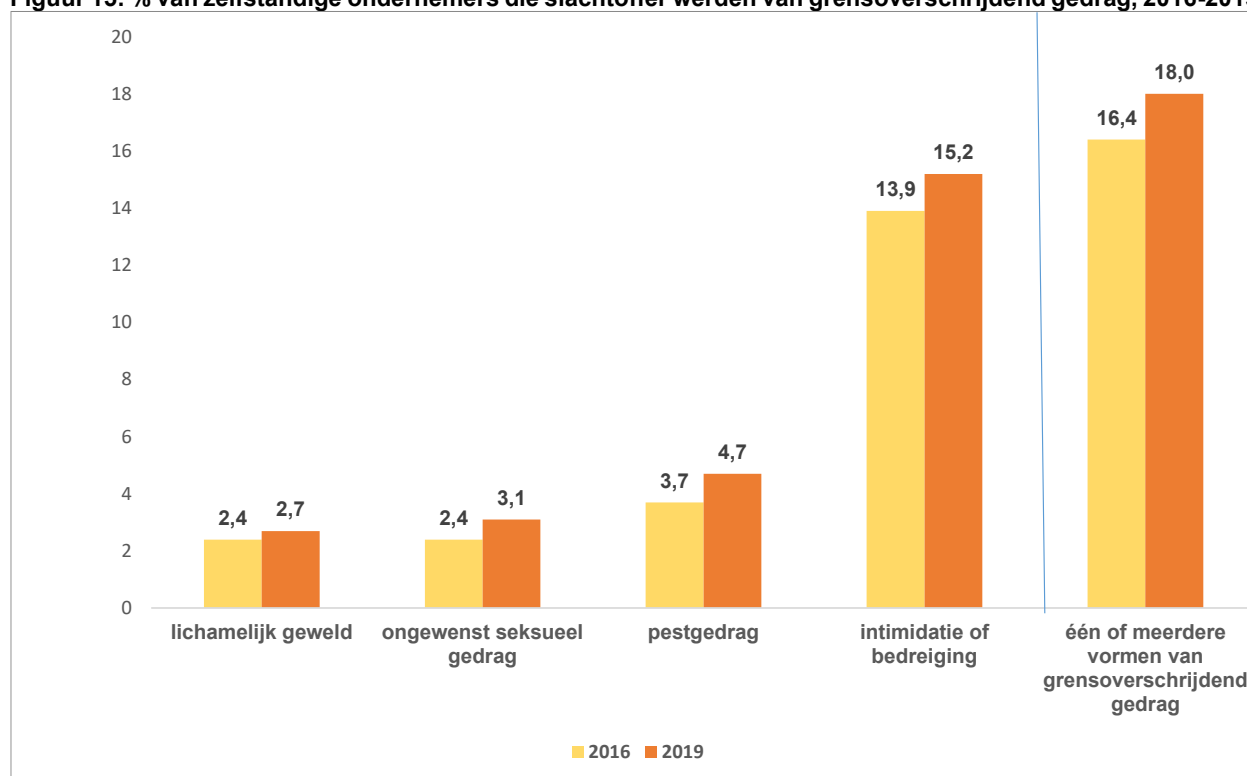
2.1 Hoeveel zelfstandige ondernemers in Vlaanderen werden slachtoffer van grensoverschrijdend gedrag?

In dit eerste onderdeel gaan we na hoeveel zelfstandige ondernemers in Vlaanderen het slachtoffer werden van een of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag tijdens het werk. We vergelijken de situatie van 2016 met deze van 2019.

Bijna een vijfde (18%) van de zelfstandige ondernemers in Vlaanderen geeft in 2019 aan dat ze in de afgelopen 12 maanden het slachtoffer werden van één of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag tijdens het werk (figuur 1). Dat zijn ongeveer 66.700 zelfstandige ondernemers per jaar. Intimidatie of bedreiging komt het meest voor (15,2% of ongeveer 56.300 zelfstandige ondernemers), gevolgd door pestgedrag (4,7% of ongeveer 17.500), ongewenst seksueel gedrag (3,1% of ongeveer 11.700) en lichamelijk geweld (2,7% of ongeveer 10.000).

De slachtofferpercentages wijken niet significant af van deze die in 2016 opgetekend werden.

Figuur 15: % van zelfstandige ondernemers die slachtoffer werden van grensoverschrijdend gedrag, 2016-2019

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor zelfstandige ondernemers, 2016-2019

Van de zelfstandige ondernemers die slachtoffer werden van grensoverschrijdend gedrag is het een kleine minderheid die aangeeft dat het regelmatige incidenten betreft (tabel 4). Voor lichamelijk geweld gaat het om 0,3%, voor ongewenst seksueel gedrag om 0,1%, voor pestgedrag om 0,6% en voor intimidatie/bedreiging om 1,2%.

Tabel 4: percentage en raming van het aantal zelfstandige ondernemers die sporadisch of regelmatig slachtoffer werden van grensoverschrijdend gedrag tijdens het werk, 2019

slachtofferfrequentie	lichamelijk geweld		ongewenst seksueel gedrag		pestgedrag		intimidatie of bedreiging	
	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal
sporadisch (soms)	2,4	8800	3,0	11200	4,1	15100	14,0	51900
regelmatig (vaak, altijd)	0,3	1200	0,1	500	0,6	2400	1,2	4600

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor zelfstandige ondernemers, 2019

In tabel 5 en figuur 16 kunnen we aflezen hoeveel zelfstandige ondernemers tijdens het jaar slachtoffer werden van één of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag tijdens het werk. 12,1% rapporteert slachtoffer geweest te zijn van één vorm van grensoverschrijdend gedrag, hetzij lichamelijk geweld, hetzij ongewenst seksueel gedrag, hetzij pestgedrag of intimidatie/bedreiging. 4,4% rapporteert een combinatie van twee vormen van grensoverschrijdend gedrag, 1,1% een combinatie van drie vormen van grensoverschrijdend gedrag en 0,4% geeft aan slachtoffer geweest te zijn van alle vier genoemde vormen van grensoverschrijdend gedrag. Van alle zelfstandige ondernemers die geconfronteerd werden met grensoverschrijdend gedrag, geeft een derde aan dat ze te maken hadden met meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag. Intimidatie/bedreiging wordt bijvoorbeeld vaak samen gerapporteerd met pestgedrag. Van alle zelfstandige ondernemers die gepest werden geeft bijvoorbeeld meer dan één op de vijf ook aan bedreigd of geïntimideerd geweest te zijn.

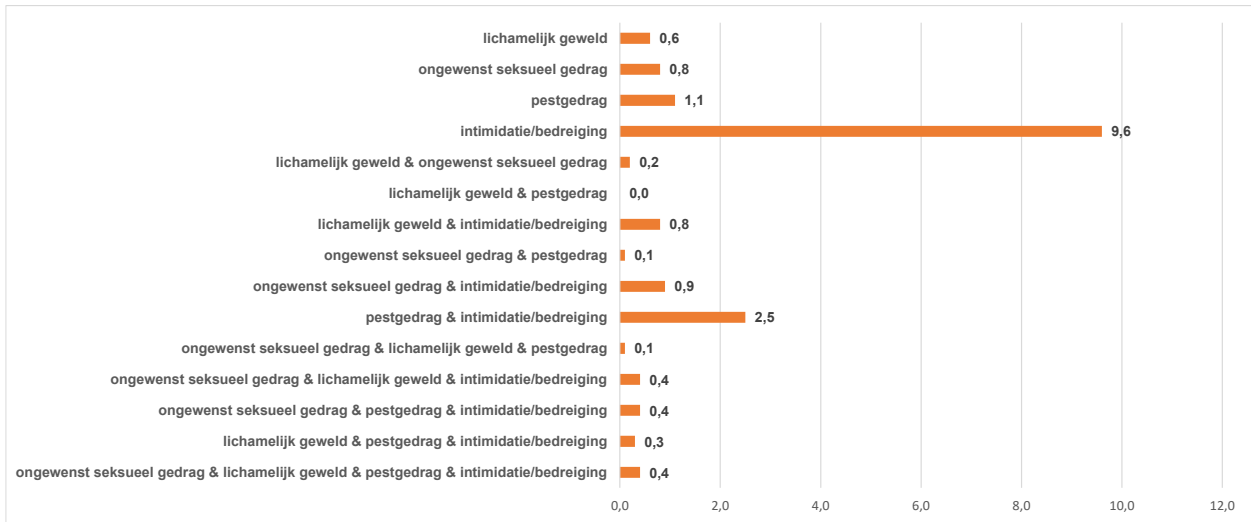
Een belangrijke kanttekening is dat we niet kunnen weten in welke mate de respondenten die aangeven dat ze het slachtoffer werden van meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag, het effectief over verschillende incidenten hebben. Het zou bijvoorbeeld kunnen dat ondernemers die rapporteren dat zij het slachtoffer werden van lichamelijk geweld voor hetzelfde incident ook aangeven dat ze gepest of geïntimideerd werden. Zo is het ook best mogelijk dat ongewenst seksueel gedrag gepaard gaat met lichamelijk geweld en door de respondent (terecht) dubbel gerapporteerd wordt.

Tabel 5: slachtoffers van één of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag, % zelfstandige ondernemers, 2019

	N	%	% totaal
geen slachtoffer van grensoverschrijdend gedrag	2304		82,0
lichamelijk geweld	16	4,7	0,6
ongewenst seksueel gedrag	23	6,8	0,8
pestgedrag	30	8,8	1,1
intimidatie/bedreiging	270	79,6	9,6
subtotaal	339	100	12,1
lichamelijk geweld & ongewenst seksueel gedrag	5	4,0	0,2
lichamelijk geweld & pestgedrag	0	0,0	0,0
lichamelijk geweld & intimidatie/bedreiging	23	18,4	0,8
ongewenst seksueel gedrag & pestgedrag	3	2,4	0,1
ongewenst seksueel gedrag & intimidatie/bedreiging	25	20,0	0,9
pestgedrag & intimidatie/bedreiging	69	55,2	2,5
subtotaal	125	100	4,4
ongewenst seksueel gedrag & lichamelijk geweld & pestgedrag	2	6,3	0,1
ongewenst seksueel gedrag & lichamelijk geweld & intimidatie/bedreiging	11	34,4	0,4
ongewenst seksueel gedrag & pestgedrag & intimidatie/bedreiging	10	31,3	0,4
lichamelijk geweld & pestgedrag & intimidatie/bedreiging	9	28,1	0,3
subtotaal	32	100	1,1
ongewenst seksueel gedrag & lichamelijk geweld & pestgedrag & intimidatie/bedreiging	10		0,4
algemeen totaal	2810		100

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor zelfstandige ondernemers, 2019

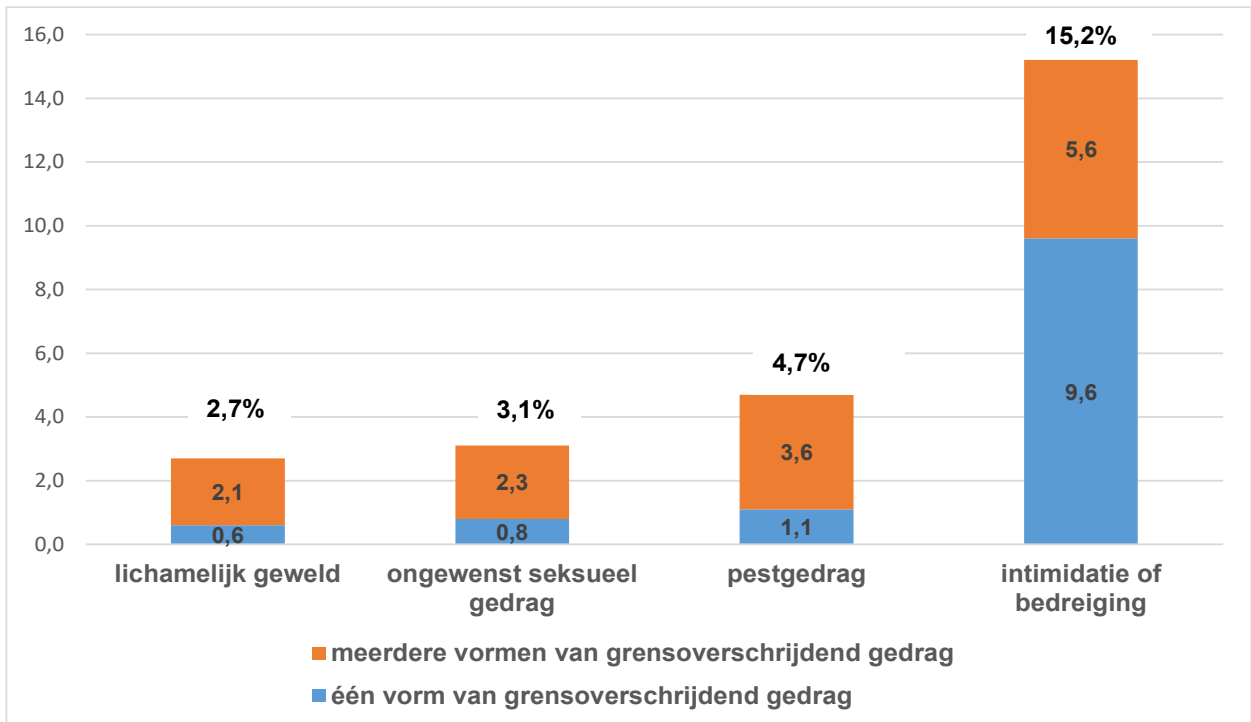
Figuur 16: slachtoffers van één of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag, % zelfstandige ondernemers, 2019

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor zelfstandige ondernemers, 2019

Uit figuur 17 kunnen we afleiden dat van alle zelfstandige ondernemers die geconfronteerd werden met respectievelijk lichamelijk geweld, ongewenst seksueel gedrag en pestgedrag, de meerderheid meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag rapporteert. Bij de zelfstandige ondernemers die geconfronteerd werden met lichamelijk geweld, ongewenst seksueel gedrag en pestgedrag gaat het om meer dan zeven op de tien. Bij de slachtoffers van intimidatie/bedreiging rapporteert ruim een derde dat het om meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag ging.

Figuur 17: confrontatie met één of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag, % zelfstandige ondernemers, 2019

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor zelfstandige ondernemers, 2019

2.2 Risicogroepen voor grensoverschrijdend gedrag bij zelfstandige ondernemers

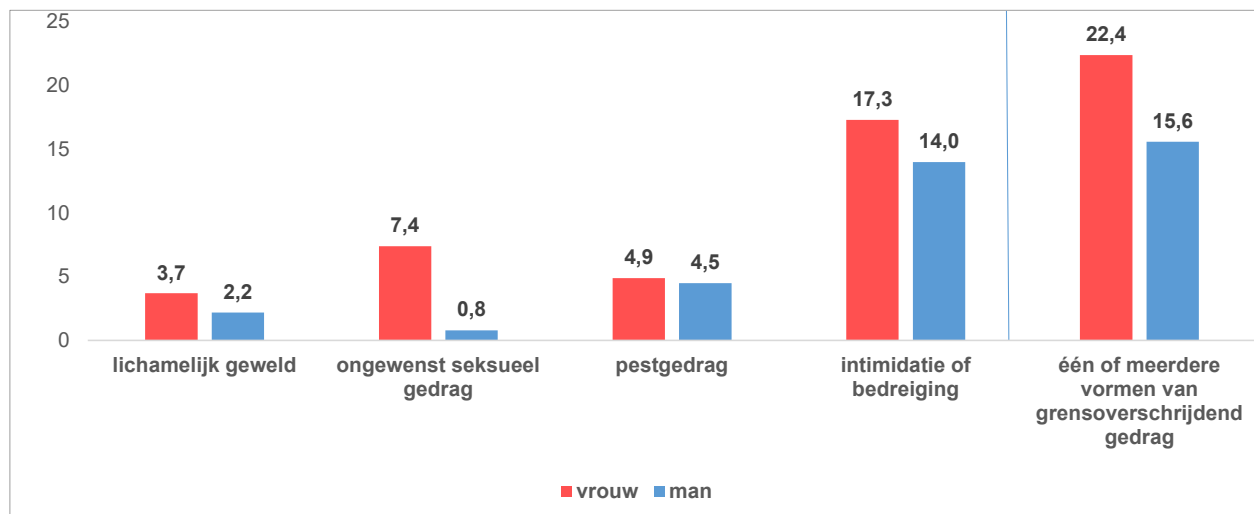
In het dit tweede onderdeel kijken we welke verschillen er bij zelfstandige ondernemers zijn in de blootstelling aan grensoverschrijdend gedrag tijdens het werk naar geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, kenmerken van het werk en de sector.

2.2.1 Grensoverschrijdend gedrag bij zelfstandige ondernemers naar leeftijd, geslacht en scholingsniveau

Iets meer dan één op de vijf (22,4%) van de vrouwelijke zelfstandige ondernemers werd slachtoffer van (één of meerdere vormen van) grensoverschrijdend gedrag tijdens het werk. Bij de mannelijke zelfstandige ondernemers was dat beduidend minder (15,6%). Het verschil is het grootst voor ongewenst seksueel gedrag waarbij 0,8% van de mannen en 7,4% van de vrouwen het slachtoffer werden. Verhoudingsgewijs werden ook meer vrouwen dan mannen het slachtoffer van intimidatie of bedreiging (17,3% versus 14,0%) en lichamelijk geweld (3,7% versus 2,2%). Voor pestgedrag is het verschil tussen mannen en vrouwen statistisch niet significant.

In vergelijking met 2016 zijn er, noch voor mannen, noch voor vrouwen, significante verschuivingen.

Figuur 18: % van mannen en vrouwen die als zelfstandig ondernemer slachtoffer werden van grensoverschrijdend gedrag, 2019

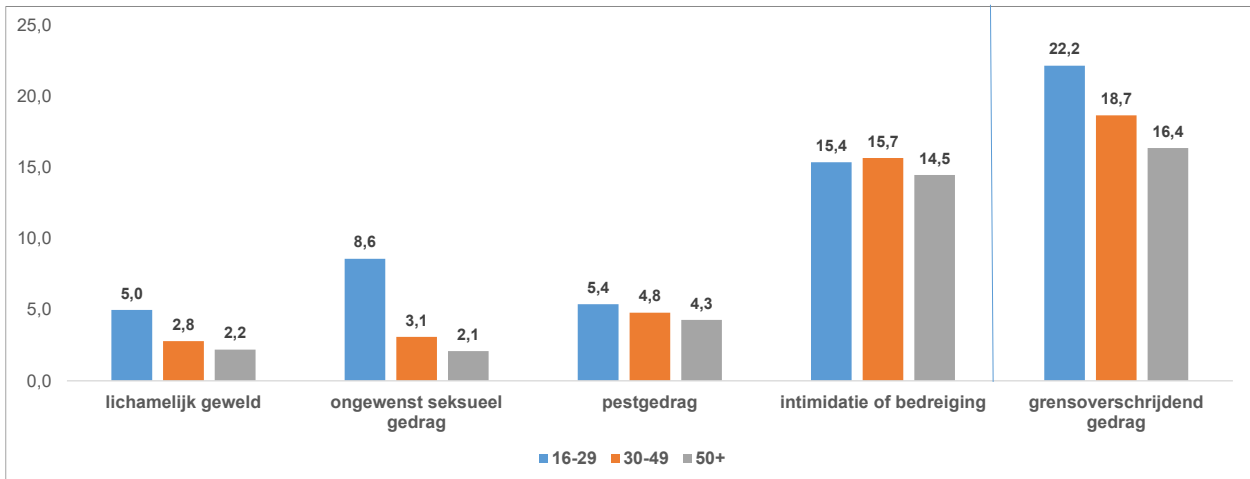

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor zelfstandige ondernemers, 2019

Naar leeftijd blijkt dat er geen significant verschil is tussen de leeftijdsgroepen -30, 30-49 en 50+ voor wat betreft de blootstelling aan pestgedrag en intimidatie/bedreiging. Voor ongewenst seksueel gedrag is er wel een duidelijk verschil. Bij de jongste groep (-30) is het aandeel slachtoffers veel hoger (8,6%) dan bij de leeftijdsgroep 30-49 (3,1%) en de 50+ers (2,1%). Voor lichamelijk geweld ligt het slachtofferpercentage ook hoger (5,0%) bij de jongeren (-30) dan bij de 30+ers.

In vergelijking met 2016 zijn er, voor geen enkele deelgroep, significante verschuivingen.

Figuur 19: grensoverschrijdend naar leeftijd, % van zelfstandig ondernemers, 2019

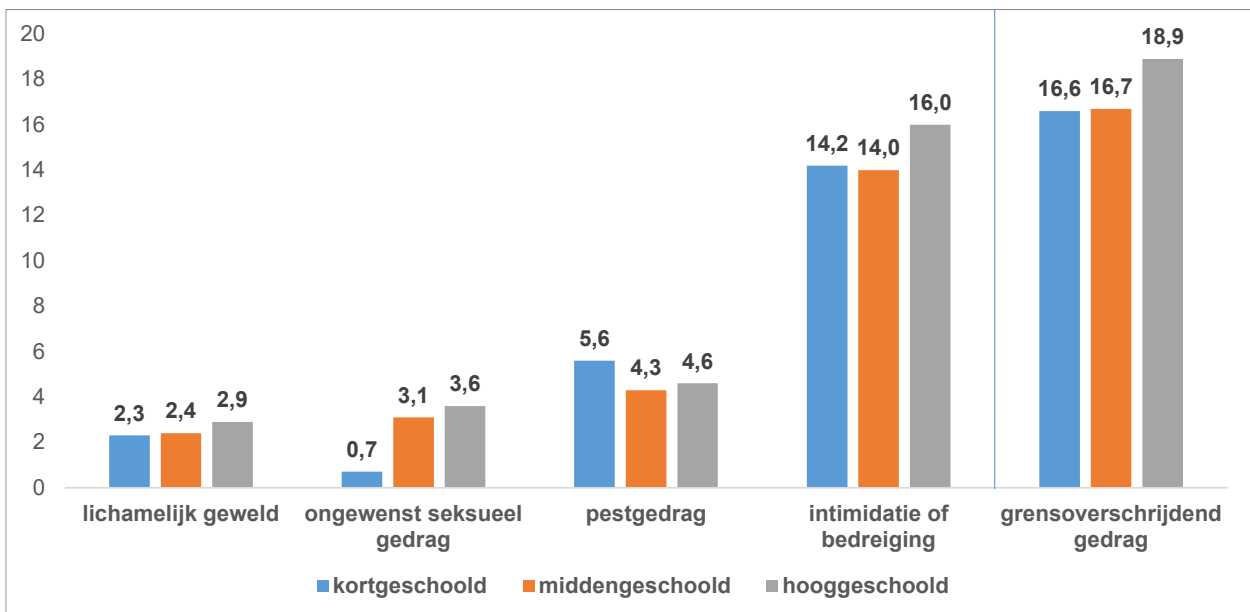

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor zelfstandige ondernemers, 2019

Het aandeel van de zelfstandige ondernemers dat slachtoffer werd van intimidatie/bedreiging, lichamelijk geweld of pestgedrag verschilt niet significant naar scholingsniveau. Dat is wel het geval voor ongewenst seksueel gedrag, waarbij we een hoger slachtofferpercentage noteren bij midden- en hogeschoolden (resp. 3,1% en 3,6%) dan bij kortgeschoolden (0,7%).

In vergelijking met 2016 zijn er, voor geen enkele deelgroep, significante verschuivingen.

Figuur 20: grensoverschrijdend naar opleidingsniveau, % van zelfstandig ondernemers, 2019

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor zelfstandige ondernemers, 2019

2.2.2 Grensoverschrijdend gedrag naar organisatieomvang en werktijd (zelfstandige ondernemers)

Naar organisatieomvang is er voor lichamelijk geweld en pestgedrag geen significant verschil bij de zelfstandige ondernemers. Voor ongewenst seksueel gedrag en intimidatie/bedreiging is dat wel het geval. Bij de zelfstandige ondernemers met 10 of meer personeelsleden werd 0,9% het slachtoffer van ongewenst seksueel gedrag terwijl dat cijfer meer dan drie keer hoger ligt bij zelfstandigen met minder dan tien personeelsleden en zelfstandigen zonder personeel. Aangezien vrouwen vaker het slachtoffer worden van ongewenst seksueel gedrag (zie 1.2.1.) en zij bij de zelfstandige ondernemers zonder personeel of minder dan tien personeelsleden sterker vertegenwoordigd zijn (36%) dan bij de andere zelfstandige ondernemers (25%), kan dit wellicht mee het verschil verklaren. Intimidatie/bedreiging komt meer voor bij zelfstandige ondernemers met 10 of meer personeelsleden (19,6%) dan bij zelfstandige ondernemers zonder personeel (14%).

Naar werktijd zien we dat het aandeel slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag anderhalve keer hoger is bij ondernemers die 60 u of meer werken dan bij degenen die maximum 40u per week werken. Zowel voor lichamelijk geweld, pestgedrag als intimidatie/bedreiging zien we dat ze beduidend meer met deze problematiek geconfronteerd worden.

Tabel 6: grensoverschrijdend gedrag naar organisatieomvang en werktijd, zelfstandige ondernemers, 2019

	grensoverschrijdend gedrag	lichamelijk geweld	ongewenst seksueel gedrag	pestgedrag	intimidatie of bedreiging
Organisatieomvang					
geen personeel (referentie)	17.3	2.8	3.5	5.2	14.0
1 tot 9 personeelsleden	18.5	2.6	3.1	3.6	16.3
10 of meer personeelsleden	21.3	2.1	0.9	5.5	19.6
Werktijden					
< 40 u per week (referentie)	13.9	1.9	2.5	3.0	10.8
41-59 u per week	16.8	1.7	2.6	4.5	14.3
60 of meer uren per week	21.4	3.9	4.0	5.6	18.4

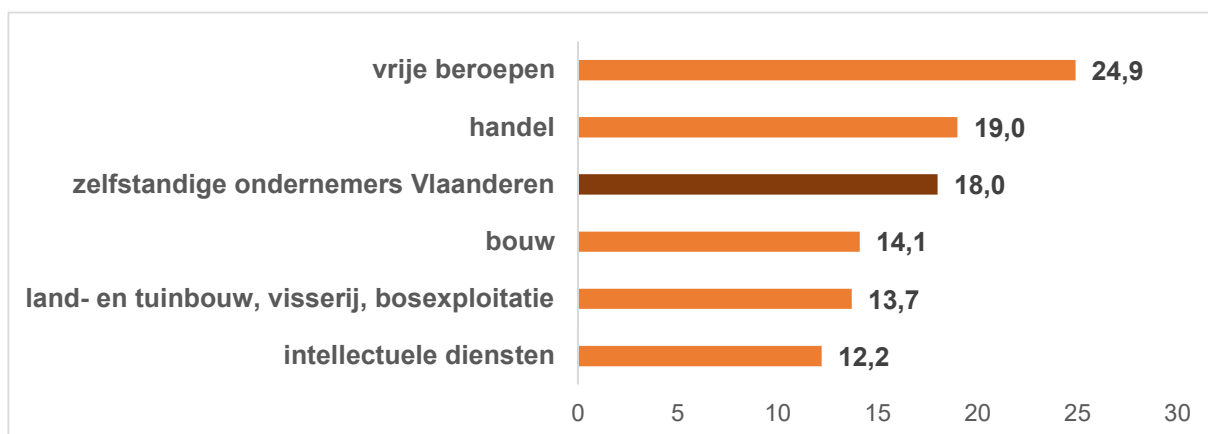
Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor zelfstandige ondernemers 2019

Noot: Cijfers in vet wijzen op een significant verschil (Pearson chi²; p < 0,05) tussen deelgroep en de referentiegroep.

2.2.3 Grensoverschrijdend gedrag bij zelfstandige ondernemers naar sector

Het aandeel dat slachtoffer werd van één of meerdere vormen van **grensoverschrijdend gedrag** (figuur 21) ligt beduidend hoger bij de vrije beroepen. Een kwart van de zelfstandige ondernemers in het vrije beroep rapporteert (één of meerdere) vormen van grensoverschrijdend gedrag. Dat is 40% meer dan gemiddeld (18%). Meer dan andere zelfstandige ondernemers worden zelfstandige ondernemers in het vrije beroep geconfronteerd met lichamelijk geweld, ongewenst seksueel gedrag en intimidatie/bedreiging (zie verder). Het laagste slachtofferpercentage wordt opgetekend bij de intellectuele diensten (12,2%).

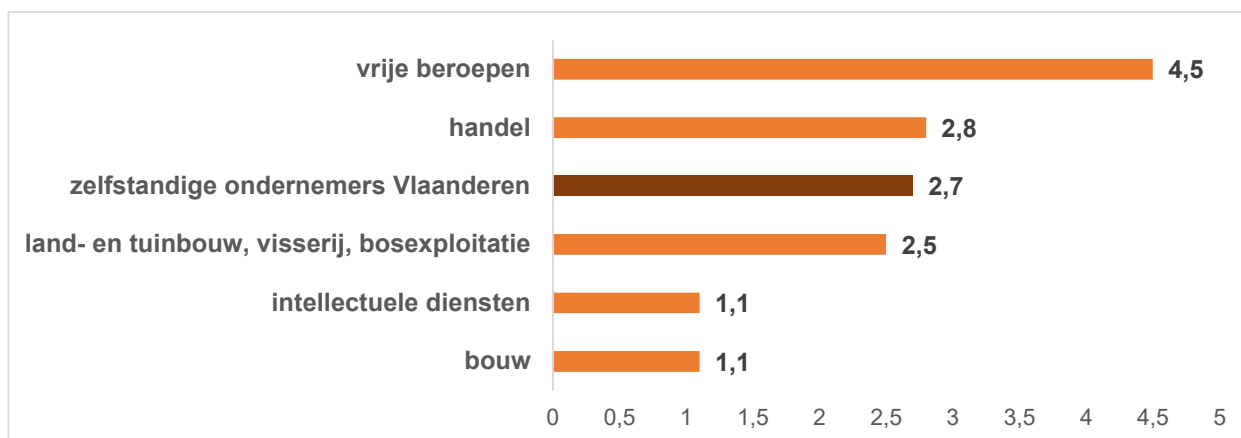
Figuur 21: grensoverschrijdend naar sector, % van zelfstandig ondernemers, 2019

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor zelfstandige ondernemers 2019

Meer dan andere zelfstandige ondernemers rapporteren zelfstandigen in het vrije beroep dat ze slachtoffer werden van **lichamelijk geweld** (4,5%). Bij de zelfstandige ondernemers in de bouwsector en de intellectuele diensten ligt het slachtofferpercentage (1,1%) beduidend lager dan bij andere zelfstandige ondernemers (figuur 22).

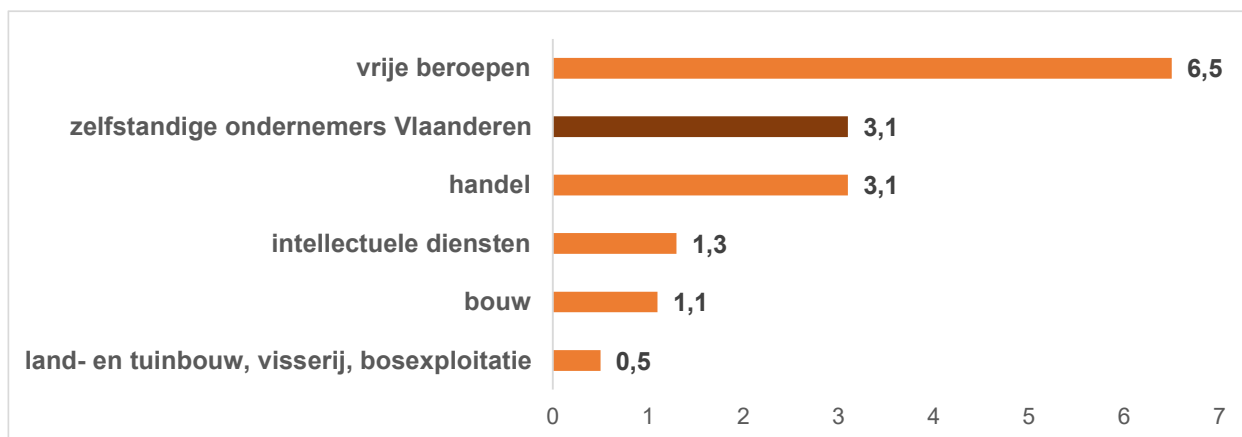
Figuur 22: lichamelijk geweld naar sector, % van zelfstandig ondernemers, 2019

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor zelfstandige ondernemers 2019

Van alle zelfstandige ondernemers geeft 3,1% aan dat ze slachtoffer werden van **ongewenst seksueel gedrag** (figuur 23). Bij de vrije beroepen ligt dat slachtofferpercentage meer dan dubbel zo hoog (6,5%). Bij de intellectuele diensten (1,3%), bouwsector (1,1%) en land- en tuinbouw (0,5%) is de situatie duidelijk minder problematisch.

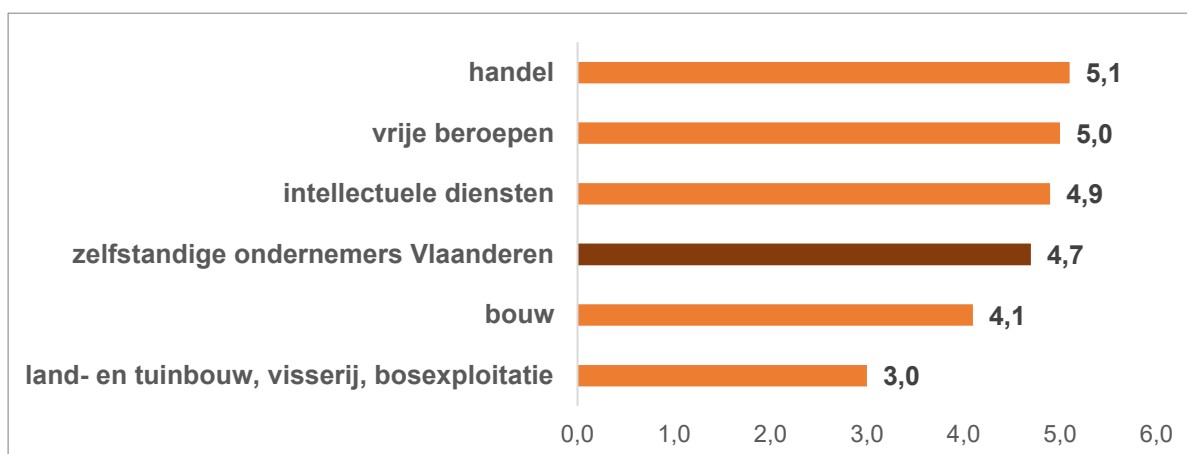
Figuur 23: ongewenst seksueel gedrag naar sector, % van zelfstandig ondernemers, 2019

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor zelfstandige ondernemers 2019

Van alle zelfstandige ondernemers geeft 4,7% aan dat ze slachtoffer werden van **pestgedrag** (figuur 24). De slachtofferpercentages in de sectoren handel, vrije beroepen, intellectuele diensten, bouw en land- en tuinbouw wijken hier niet significant van af.

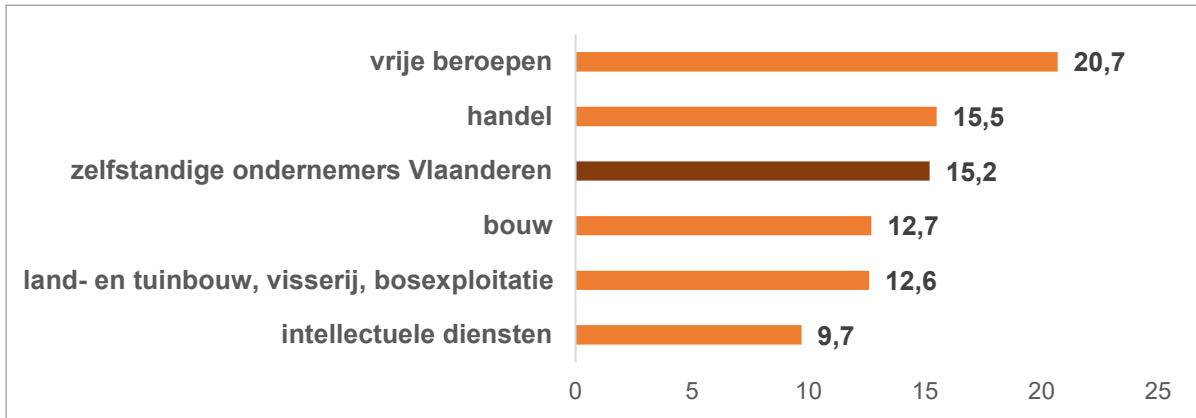
Figuur 24: pestgedrag naar sector, % van zelfstandig ondernemers, 2019

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor zelfstandige ondernemers 2019

Eén op de vijf zelfstandige ondernemers in het vrije beroep werd slachtoffer van **intimidatie of bedreiging**. Dat is een derde meer dan gemiddeld (15,2%). Bij zelfstandige ondernemers in de intellectuele diensten zijn er (verhoudingsgewijs) minder ondernemers (9,7%) die slachtoffer werden van intimidatie/bedreiging dan in andere branches.

Figuur 24: intimidatie/bedreiging naar sector, % van zelfstandig ondernemers, 2019

Bron: Vlaamse Werkbaarheidsmonitor zelfstandige ondernemers 2019

Referentielijst

Bourdeaud'hui, R., Janssens, F., & Vanderhaeghe, S. (2019a). *Vlaamse werkbaarheidsmonitor 2019 - werknemers*. Brussel: SERV-Stichting Innovatie & Arbeid. Geraadpleegd op <http://www.serv.be/node/13448>

Bourdeaud'hui, R., Janssens, F., & Vanderhaeghe, S. (2019b). *Methodologie Vlaamse werkbaarheidsmonitor*. Brussel: SERV-Stichting Innovatie & Arbeid. Geraadpleegd op <http://www.serv.be/node/13437>

Bourdeaud'hui, R., Janssens, F., & Vanderhaeghe, S. (2020). *Vlaamse werkbaarheidsmonitor 2019 – zelfstandige ondernemers*. Brussel: SERV-Stichting Innovatie & Arbeid. Geraadpleegd op <http://www.serv.be/node/13533>